

ORGANIZACJA WYCIECZEK/IMPREZ SZKOLNYCH W ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH W KRZYŻU WIELKOPOLSKIM

Na podstawie:

Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia

8 listopada 2001 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. 2001 Nr 135, poz. 1516) dyrektor szkoły opracowuje zasady regulujące organizację szkolnych wycieczek/impres, z uwzględnieniem poniższych aktów prawnych:

1. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U.2010.127.857).

2. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 roku - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r., Nr 108, poz. 908 ze zmianami).

3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 roku w sprawie warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne (Dz. U. z 1997 r., Nr 57, poz.358).

4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2002 r., Nr 6, poz. 69).

I. Zasady ogólne:

a.) wycieczki i inne formy turystyki są integralną częścią działalności wychowawczej szkoły,

b) przy ich organizowaniu współdziałają nauczyciele, rodzice i uczniowie,

c) w organizowaniu tych form działalności szkoły mogą współdziałać ze stowarzyszeniami i innymi podmiotami, których przedmiotem działalności jest krajoznawstwo i turystyka,

d) krajoznawstwo i turystyka może być organizowana w formie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych.

II. Cele organizowania turystyki i krajoznawstwa w szkole:

- a) poznawanie kraju, jego środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii,
- b) poznawanie kultury i języka innych państw,
- c) poszerzenie wiedzy z różnych dziedzin życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego,
- d) wspomaganie rodziny i szkoły w procesie wychowania,
- e) upowszechnienie wśród dzieci i młodzieży zasad ochrony środowiska naturalnego oraz umiejętności korzystania z przyrody,
- f) podnoszenie sprawności fizycznej,
- g) poprawę stanu zdrowia dzieci i młodzieży pochodzących z terenów zagrożonych ekologicznie,
- h) upowszechnienie form aktywnego wypoczynku, przeciwdziałanie patologii społecznej,
- i) poznawanie zasad bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach.

III. Formy działalności w zakresie krajoznawstwa i turystyki:

- a) wycieczki przedmiotowe (także wyjazdowe imprezy sportowe), b) wycieczki krajoznawczo – turystyczne zwane wycieczkami, c) imprezy krajoznawczo – turystyczne (biwaki, rajdy, konkursy, turnieje), d) imprezy turystyki kwalifikowanej i obozy wędrownicze,
- e) imprezy wyjazdowe związane z realizacją programu (zielona szkoła, szkoła ekologiczna itp.),
- f) wycieczki zagraniczne.

IV. Dokumentacja wycieczki/ imprezy.

1. Dokumentację wycieczki/ imprezy stanowią:

- a) karta wycieczki lub imprezy (wzór stanowi załącznik nr1) zawierająca między innymi program i harmonogram wycieczki/imprezy oraz oświadczenia kierownika/opiekunów wycieczki w sprawie odpowiedzialności za zdrowie i życie uczestników wycieczki,
- b) lista uczestników (wzór stanowi załącznik nr2),

c) zgody rodziców /prawnych opiekunów na uczestnictwo w wycieczce/imprezie niepełnoletnich uczniów wraz z oświadczeniem o braku przeciwwskazań lekarskich do uczestnictwa (wzór stanowi załącznik nr3),

d) regulamin danej wycieczki/imprezy zawierający:

-nazwę imprezy,

-organizatora (adres, kontakt tel.),

-termin,

-trasę,

-odpłatność,

-wymagania w zakresie ekwipunku, ubioru,

-zasady obowiązujące na wycieczce.

e) po zakończeniu wycieczki/imprezy – podsumowanie, ocena stopnia realizacji programu wycieczki, rozliczenie finansowe (dokumentuje kierownik wycieczki na odwrocie karty wycieczki),

f) w przypadku wyjazdów zagranicznych zawiadomienie organu prowadzącego szkołę i organu sprawującego nadzór pedagogiczny, zawierające w szczególności: nazwę kraju, czas pobytu, program pobytu, imię i nazwisko kierownika i opiekunów, listę uczniów biorących udział wraz z określeniem wieku.

2. Wypełnioną dokumentację kierownik wycieczki składa u dyrektora w celu zatwierdzenia:

a) najpóźniej 1 dzień przed terminem w przypadku wycieczek przedmiotowych (imprez sportowych),

b) najpóźniej 2 tygodnie przed wyjazdem w przypadku wyjazdów zagranicznych,

c) najpóźniej 3 dni przed terminem wyjazdu w przypadku pozostałych.

V. Zasady organizacji wycieczek/imprez szkolnych:

1. Organizacja i program wycieczek/imprez dostosowuje się do wieku, zainteresowań i potrzeb uczniów, ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej, stopnia przygotowania i umiejętności specjalistycznych.

2.Wycieczka/ impreza powinna być należycie przygotowana pod względem programowym i organizacyjnym, a także omówiona ze wszystkimi uczestnikami w zakresie: celu, trasy, harmonogramu i regulaminu.

3.Udział uczniów niepełnoletnich w wycieczkach i imprezach, z wyjątkiem przedmiotowych odbywających się w ramach zajęć lekcyjnych, wymaga pisemnej zgody ich przedstawicieli ustawowych.

4.W wycieczkach i imprezach nie mogą brać uczniowie, w stosunku do których istnieją przeciwwskazania lekarskie.

5.Rodzice dziecka zobowiązani są poinformować kierownika wycieczki o stanie zdrowia, prowadzonym leczeniu, ewentualnych alergiach i innych przeciwwskazaniach.

6.Rodzice dziecka najpóźniej na 2 dni przed planowaną wycieczką, z wyjątkiem przedmiotowych odbywających się w ramach zajęć lekcyjnych, powinni być powiadomieni o miejscu i godzinie zbiórki, miejscu i przewidywanej godzinie powrotu.

7.Uczestnicy wycieczki/ imprezy powinni być ubezpieczeni od następstw nieszczęśliwych wypadków, a w przypadku wycieczki zagranicznej również kosztów leczenia.

8.Zgodę na zorganizowanie wycieczki wyraża dyrektor szkoły.

9.Obozy wędrowne organizuje się po trasach przygotowanych przez podmioty działające w zakresie turystyki kwalifikowanej.

10.Przy ustalaniu bazy noclegowej uwzględnia się istniejącą bazę schronisk młodzieżowych.

11.Koszty działalności szkoły w zakresie organizowania krajoznawstwa i turystyki (w tym między innymi koszty przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia kierownika i opiekunów) mogą być pokrywane ze środków pozabudżetowych, a w szczególności:

a) z odpłatności uczniów biorących udział w wycieczce/ imprezie,

b) ze środków pochodzących z działalności SU i organizacji młodzieżowych działających na terenie szkoły,

c) ze środków wypracowanych przez uczniów,

d) ze środków przekazanych przez RR lub osoby fizyczne lub prawne.

12.Nie organizuje się wycieczek podczas burzy, śnieżycy i gołoledzi.

13. Jeżeli specyfika wycieczki tego wymaga, jej uczestników zaznajamia się z zasadami bezpiecznego przebywania nad wodą lub w górach.

14. Kąpiel i pływanie może odbywać się wyłącznie w obrębie „kąpielisk” i „pływalni” w rozumieniu przepisów określających warunki bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne.

15. Nauka pływania może odbywać się tylko w miejscach specjalnie do tego wyznaczonych i przystosowanych.

16. Uczącym się pływać i kąpiącym się zapewnia się stały nadzór ratownika lub ratowników i ustawiczny nadzór opiekuna/ opiekunów ze strony szkoły.

17. Kajak i łódź, z których korzystają uczestnicy wycieczki/ imprezy muszą być wyposażone w sprzęt ratunkowy.

18. Ze sprzętu pływającego uczestnicy wycieczki/imprezy mogą korzystać po przeszkoleniu w zakresie jego obsługi oraz posługiwania się wyposażeniem ratunkowym.

19. W przypadku wystąpienia wypadku lub zachorowania w czasie wycieczek / imprez obowiązują Procedury postępowania obowiązujące w szkole.

VI. Opieka podczas wycieczek / imprez

1. Dla zapewnienia prawidłowej opieki nad uczniami biorącymi udział w wycieczce/imprezie dyrektor szkoły wyznacza kierownika oraz opiekunów.

2. Liczba opiekunów uzależniona jest od wieku i liczby uczestników, miejsca wycieczki lub imprezy i rodzaju środka lokomocji.

2. Przy ustalaniu liczby opiekunów uwzględnia się również doświadczenie i umiejętności pedagogiczne, stopień zdyscyplinowania i samodzielności grupy uczniów, sposób zorganizowania wycieczki.

3. Opiekunem wycieczki/imprezy może być nauczyciel lub po uzyskaniu zgody dyrektora inna pełnoletnia osoba.

4. W przypadku nieuwzględnienia przez kierownika wycieczki/imprezy wyżej wymienionych aspektów dyrektor szkoły może odmówić udzielenia zgody na przeprowadzenie wycieczki.

5. Kierownikiem wycieczki turystyczno – krajoznawczej może być nauczyciel, pełnoletni instruktor organizacji harcerskiej, a po uzyskaniu zgody dyrektora – inna pełnoletnia osoba, która ukończyła kurs kierowników wycieczek szkolnych

lub posiadająca uprawnienia przewodnika turystycznego, pilota wycieczek, przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej.

6. Kierownikiem imprezy turystyki kwalifikowanej może być osoba z uprawnieniami przewodnika turystycznego, pilota wycieczek, przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej, bądź osoba posiadająca stopień trenera, instruktora w odpowiedniej dyscyplinie sportu.

7. Kierownikiem/ opiekunem wycieczki/ imprezy zagranicznej może być osoba znająca język obcy w stopniu umożliwiającym porozumiewanie się w kraju docelowym, jak również w krajach znajdujących się na trasie planowanej wycieczki imprezy.

8. Zadania kierownika wycieczki/ imprezy:

- a) opracowuje program i harmonogram wycieczki,
- b) opracowuje regulamin i zapoznaje z nim wszystkich uczestników,
- c) zapewnia warunki do pełnej realizacji programu i regulaminu wycieczki/imprezy oraz sprawuje nadzór w tym zakresie,
- d) zapoznaje uczestników z zasadami bezpieczeństwa oraz zapewnia warunki do ich przestrzegania,
- e) określa zadania opiekuna w zakresie realizacji programu, zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki/imprezy,
- f) nadzoruje zaopatrzenie uczestników w sprawny sprzęt i ekwipunek oraz apteczkę pierwszej pomocy,
- g) organizuje transport, wyżywienie i noclegi dla uczestników,
- h) dokonuje podziału zadań wśród uczestników,
- i) sprawuje opiekę nad uczniami,
- j) dysponuje środkami finansowymi przeznaczonymi na organizację wycieczki/imprezy,
- k) dokonuje podsumowania, oceny i rozliczenia finansowego wycieczki/ imprezy po jej zakończeniu.

9. Zadania opiekuna wycieczki:

- a) sprawuje opiekę nad powierzonymi uczniami,

- b)współdziała z kierownikiem w zakresie realizacji programu i harmonogramu wycieczki/ imprezy,
- c)sprawuje nadzór nad przestrzeganiem regulaminu przez uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa,
- d)nadzoruje wykonywanie zadań przydzielonych uczniom,
- e)wykonuje inne zadania zlecone przez kierownika,
- f)sprawdza stan liczbowy uczestników przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do punktu docelowego.

10. Do najważniejszych obowiązków uczestnika wycieczki należy:

- a)punktualne przybycie na miejsce zbiórki i zgłoszenie przybycia kierownikowi wycieczki,
- b)informowanie opiekuna o ewentualnym złym samopoczuciu,
- c)wykonywanie poleceń kierownika, opiekuna, pilota i przewodnika,
- d)przestrzeganie zakazu palenia papierosów, spożywania alkoholu, zażywania innych środków odurzających,
- e)korzystanie z urządzeń technicznych zgodnie z ich przeznaczeniem oraz przestrzeganie regulaminów obowiązujących w obiektach,
- f)nie oddalanie się od grupy bez zgody opiekuna.

11. Zalecana liczba opiekunów na wycieczkach:

- a)wycieczki rowerowe – 2 opiekunów na 13 osób,
- b)środkami PKP – 1 opiekun na 8 osób,
- c)pozostałe wycieczki – 1 opiekun na 10 osób,
- d)jeżeli w grupie są uczniowie niepełnosprawni, niezależnie od rodzaju wycieczki, powinien być zapewniony dodatkowy opiekun zajmujący się maksymalnie trzema uczniami z orzeczeniem o niepełnosprawności.

VII. Zalecane zasady bezpieczeństwa.

a) Jazda autokarem:

liczebność grupy – zalecany 1 opiekun na 10 uczniów (nie licząc kierowcy i pilota/przewodnika); i dostosowana do możliwości technicznych autokaru/liczby miejsc, miejsca przy drzwiach zajmują osoby dorosłe (opiekunowie),

przejścia w autokarze muszą być wolne, opiekunowie pilnują, aby uczestnicy siedzieli na wyznaczonych miejscach i nie przemieszczali się podczas jazdy, przed odjazdem kierownik sprawdza listę obecności,

postoje mogą odbywać się tylko w miejscach do tego wyznaczonych,

przy wychodzeniu z autokaru pierwsi wychodzą opiekunowie/kierownik pilnując, aby uczniowie nie wybiegali na jezdnię, po każdej przerwie w podróży należy sprawdzić stan liczebny dzieci,

po opuszczeniu autobusu kierownik sprawdza, czy nie pozostały w autobusie rzeczy należące do uczestników wycieczki.

b) Jazda pociągiem / tramwajem:

cała grupa przydzielona opiekunowi powinna znajdować się w tym samym wagonie,

wskazane jest, aby w każdym przedziale znajdował się opiekun,

przed odjazdem kierownik sprawdza listę obecności,

kierownik wchodzi do pociągu ostatni, sprawdzając czy na peronie nikt nie pozostał,

z pociągu pierwszy wychodzi opiekun wycieczki i ustawia uczestników na peronie,

po opuszczeniu pojazdu przez uczestników kierownik sprawdza, czy nie pozostały rzeczy należące do uczestników wycieczki,

po wyjściu na peron kierownik sprawdza listę obecności. c) Wycieczka piesza:

w czasie marszu jeden opiekun prowadzi grupę, drugi idzie na końcu,

uczestnicy powinni posiadać ubiór odpowiedni do miejsca i warunków atmosferycznych, najlepiej zawierający elementy odblaskowe,

w mieście należy poruszać się po chodnikach, a poza miastem: małe grupy - lewą stroną drogi, pojedynczo, kolumny poruszają się prawym poboczem, po zmroku muszą być oświetlone,

uczestnicy wycieczki przekraczają jezdnię jedynie w miejscach do tego przeznaczonych,

w lesie należy poruszać się po znakowanych szlakach turystycznych (na terenie parków narodowych lub krajobrazowych - wyłącznie) lub wyznaczonych ścieżkach;

wskazane jest by opiekun znał teren lub posiadał mapę,

przed wyruszeniem i po przybyciu na miejsce opiekun sprawdza listę uczestników(również po dłuższych postojach).

d)Wycieczka w góry:

liczebność grupy - 1 opiekun na 10 uczestników;

uczestnicy powinni posiadać odpowiedni ubiór i ekwipunek,

wszyscy uczestnicy wycieczki powinni poruszać się wyłącznie po oznakowanych szlakach turystycznych;

kolumnę otwiera i zamyka osoba dorosła,

na terenach powyżej 1000 m n.p.m. wycieczkę prowadzi wyłącznie przewodnik górski lub przodownik turystyki górskiej,

na terenie parków narodowych wycieczki prowadzą wyłącznie upoważnieni przewodnicy górscy.

e) Wycieczka rowerowa:

liczebność - 2 opiekunów na grupę 10-13 uczniów (zgodnie z prawem o ruchu drogowym w kolumnie rowerów nie może jechać więcej niż 15 osób);

w przypadku kilku grup odstępy między nimi powinny wynosić co najmniej 200 metrów;

jeden opiekun jedzie na początku grupy, drugi na końcu,

wszyscy uczniowie muszą posiadać kartę rowerową;

tempo jazdy powinno być dostosowane do możliwości najsłabszego uczestnika;

uczestnicy wycieczki powinni jechać jeden za drugim, jak najbliżej prawej krawędzi drogi,

opiekun wycieczki winien posiadać apteczkę pierwszej pomocy oraz narzędzia do ewentualnej naprawy rowerów oraz pompkę;

uczestnicy powinni posiadać ubiór odpowiedni do jazdy. e) Wycieczka turystyki kwalifikowanej:

uczestnicy powinni posiadać specjalne przygotowanie psychofizyczne, a w niektórych przypadkach potwierdzoną umiejętność posługiwania się sprzętem turystycznym. 12. Wobec uczestników, którzy nie przestrzegają regulaminu i zasad przepisów

bezpieczeństwa, będą wyciągane konsekwencje zgodnie z WSO. W przypadku naruszenia regulaminu wycieczki i przepisów bezpieczeństwa przez ucznia zawiadamia się jego rodzica (prawnego opiekuna) oraz dyrektora szkoły. W

przypadku spożywania przez uczestnika alkoholu lub innych środków odurzających rodzic (prawny opiekun) zobowiązany jest do natychmiastowego odbioru uczestnika wycieczki/ imprezy.

VIII. Zasady wyjść poza teren szkoły w ramach zajęć lekcyjnych:

a)opiekę nad uczniami sprawuje nauczyciel przedmiotu, psycholog, pedagog, n-l biblioteki, wychowawca świetlicy,

b)zalecana liczebność 1 opiekun na 30 uczniów,

a)wyjście poza teren szkoły w ramach zajęć lekcyjnych zgłasza się w sekretariacie szkoły i zapisuje w zeszycie wyjść,

b)obecności uczniów uczestniczących i cel wyjścia odnotowuje się w dzienniku lekcyjnym.